

La COP27, got mig ple o mig buit?

«La política va per una banda i la informació científica per una altra. Mentrestant, aquí es volen mantenir pistes d'esquí amb neu artificial»

La COP27 s'ha celebrat a Egipte | Europa Press

Els efectes de la crisi climàtica són cada cop més evidents. Esdeveniments meteorològics extrems es tornen normals i afecten milions de persones que moren o es veuen desplaçades. Els països del sud global, tot i haver contribuït poc a les emissions de gasos d'efecte hivernacle, són les principals víctimes de danys irreversibles causats per l'escalfament global. Sequeres, inundacions i huracans causen pèrdues humanes i econòmiques, agreugen el seu deute i dificulten el seu desenvolupament. Fa trenta anys que demanen un fons financer de "pèrdues i danys". Fa deu anys es va acordar d'obrir-lo per fer front al "deute climàtic". Finalment, a la COP27 del 2022 s'hi ha compromès.

El fons financer per a països en desenvolupament «especialment vulnerables» és un avenç significatiu en matèria de justícia climàtica. Tot i que es pretén que comenci a funcionar el 2023, no vincula cap bloc, ni indica dates o terminis. Com es preveuen mobilitzar prou diners per fer efectiu el mecanisme? Per a alguns és obvi. Si la indústria dels combustibles fòssils tracta l'atmosfera com abocador de les emissions dels seus productes, els diners per al fons de «pèrdues i danys» podrien venir de recàrrecs del 5% en els moviments de combustibles fòssils a compte del productor. Asseguraria un flux abundant d'efectiu i proporcionaria un incentiu fort per afrontar la qüestió climàtica.

Perquè, de poc serveix pagar per les conseqüències del canvi climàtic sense atacar-ne les causes. A les dues cimeres anteriors es va acordar de no depassar els 1,5°C respecte a la revolució industrial. Però la COP27 no ha aconseguit mesures per frenar les emissions de gasos

d'efecte hivernacle, causa principal de la crisi climàtica. Per tant, es qüestiona que es pugui mantenir l'objectiu vigent. De fet, la projecció és que a fi de segle la temperatura podria augmentar fins als 2,5-2,7°C. Òbviament, calen mesures més dràstiques; però creiem seriosament que els països més contaminants prendran mesures urgents pel bé comú que vagin contra els seus interessos nacionals?

La qüestió econòmica se situa per davant de la qüestió climàtica. Existeix un límit a allò que els governs estan disposats a demanar als seus ciutadans per acceptar les mesures que caldria prendre. La inèrcia dels interessos creats i la visió política a curt termini impedeixen frenar l'amenaça global climàtica, l'accentuació de la pobresa i la desigualtat, documentades durant dècades. Tampoc no hi ha indicis que els electorats de les economies més grans del món estiguin disposats a votar racionalment preus molt més alts per a l'ús del cotxe, els viatges aeris, el consum de carn i altres activitats que vagin en aquest sentit. Ara bé, retardar la reducció, obliga a acceptar que la temperatura continuarà augmentant durant dècades.

La dinàmica que ha marcat la COP27 i les limitacions de la resolució final, que no ha permès de fixar objectius més ambiciosos fa despertar una alerta. La pressió dels països productors de petroli, i més de 600 llobbistes del sector, ha estat més gran que mai i no ha tingut al davant un bloc de països units per la lluita contra el canvi climàtic. Tot i que les posicions més ambicioses han vingut fonamentalment de la Unió Europea i dels Estats Units; segons *Le Monde* ha estat la cimera més honesta, perquè ningú no ha promès allò que no vol complir.

Podem confiar que l'any vinent s'aconseguiran acords més ambiciosos per mitigar els efectes del canvi climàtic? En les cimeres COP, on no es coneix per endavant ni el nombre d'actes ni el gènere, el paper de la presidència és rellevant a l'hora d'arribar als acords, que cal prendre per unanimitat. Potser a Egipte no li interessava gaire arribar a una reducció; milers d'activistes són a la presó -alguns detinguts a les portes de la cimera-, de manera que la societat civil tampoc ha pogut exercir un contrapès a les posicions més conservadores. On serà la COP28? Està convocada a Abu Dhabi, Emirats Àrabs, un dels majors exportadors de petroli del món.

La política va per una banda i la informació científica per una altra. Mentrestant, aquí es volen mantenir pistes d'esquí amb neu artificial. Tot s'atura per un Mundial que, com els altres, és una ruïna econòmica que assumeixen els països organitzadors, però que beneficia entitats privades. Els ulls estan fixos en un altre dels grans productors de petroli, Qatar, que presumeix d'instal·lacions que no tenen cap control mediambiental i que es vanta d'afavorir la diversitat mentre no hi ha dones, es criminalitza l'homosexualitat i es promou l'explotació laboral.

Cal assumir que no hi pot haver prosperitat humana si no es prenen accions més contundents per frenar l'escalfament climàtic en un món on la pressió demogràfica ja és de 8.000 milions de persones. O acceptem una estratègia col·lectiva, deixant de posposar l'objectiu de reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle suprimint els combustibles fòssils? considerada la droga dura de l'economia mundial?, o ens preparem per a les conseqüències, entre les quals cal incloure sequeres, inundacions i pèrdua de sòl habitable, amb greus episodis de fam a determinats indrets, migracions massives i guerres per defensar o per accedir a recursos vitals.